

SVETIŠTE ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE

U povijesti se prvi put ime Sinj (Vsinj) spominje 21. studenoga 1345. godine. Položaj je grada bio idealan. S njega se pružao krasan pogled na svu prostranu i lijepu Cetinsku krajinu. Uza nj su prolazili važni putovi iz Bosne prema Splitu. U Sinju je bilo sjedište kraljevskog župana Cetinske županije, a od 21. studenoga 1345. godine Sinj postaje grad cetinskih knezova, od kojih, najpoznatiji bijahu **Nelipići**.

Godine 1463. Turci postaju gospodari Bosne i sve češće upadaju u Cetinsku krajinu. Sinj je više puta mijenjao gospodara, dok konačno nije 1536. godine pao u turske ruke i ostao pod turskom vlašću sve do 25. rujna 1686. godine. Nakon 150 godina Sinju je ponovno zasjala sloboda. Turci se nisu mogli pomiriti s gubitkom Sinja. Već sljedeće (1687.) godine navale na Sinj da ga osvoje, ali uzalud. Nakon oslobođenja Sinja, franjevci su iz samostana počeli vršiti župnu službu u varošu koji je nastajao ispod gradske tvrđave. Početkom 1715. godine stiže u Sinj vijest da je Turska navijestila rat **Veneciji**. Svatko je slutio da će Turci najprije udariti na Sinj. Dana 23. srpnja 1715. god. Mehmed paša s mnogobrojnom vojskom prijeđe preko Prologa i utabori se uz Cetinu. Napad na Sinj **počeo je 8. kolovoza**. Dana 14. kolovoza bio je opći juriš. Kroz to vrijeme fratri, žene, djeca i ostali, koji ne bijahu za borbu, molili su pred slikom Gospe Sinjske za pomoć. Gospa je dala takvu hrabrost braniteljima "da se viteški braniše i obraniše". Neprijatelj je bio odbijen. Izjutra na **blagdan Velike Gospe** nije bilo nijednoga turskoga vojnika pod Sinjem. Kao spomen na slavnu Gospinu pobjedu, uvedena je u Sinju **viteška igra Alka**.

Ponos i dika, biser i najljepši ures Sinja i Cetinske krajine jest slika Čudotvorne Gospe Sinjske. Duga je 58 cm, a široka 44 cm. Naslikao ju je nepoznati **mletački slikar u 16. stoljeću**. Prema nekima, ona se najprije nalazila u Sinju, i kad je Sinj pao u turske ruke (1536.), fratri su je ponijeli sa sobom u Ramu, gdje je ostala sve do 1687. godine. Te godine fratri s narodom ponovno bježe pred turskom najezdom prema Cetinskoj krajini i moru. Sa sobom nose najdragocjenije blago, sliku Čudotvorne Gospe Sinjske. Kratko vrijeme borave u Dugopolju, Klisu i Splitu. Godine 1691. fratri sliku prenose u Sinj. Tako se sveta slika, nakon dugoga i mukotrpnoga višegodišnjeg puta, konačno nastani u Sinju iz kojega više nije odlazila. Nakon slavne pobjede 1715. godine, koju pripisaše Gospinu zagovoru, vojnički časnici skupiše među sobom oko 80 cekina i dadoše skovati **zlatnu krunu s križem** kojom će okтити Gospinu sliku. Tom je krunom svečano okrunjena **22. rujna 1716. godine**, a slika je 1721. godine prenesena je u novu crkvu u kojoj se i danas nalazi. Povodom proslave 200-te obljetnice dolaska naroda, fratara i Gospine slike iz Rame (1687.-1887.), sagrađena je zavjetna kapela na vrhu sinjske tvrđave iz

koje je, uz Gospinu pomoć, obranjen Sinj. Od 1996. godine na Gospinu gradu se obavlja pobožnost puta križa. God. 2001. izrađen projekt postavljanja 14 brončanih postaja puta križa, koje su blagoslovljene 18. ožujka 2016. god. Uz zavjetnu kapelu na Gospinu gradu postavljen je 2008. god. brončani kip Majke od milosti. Proslava svetkovine Velike Gospe svake godine je sve veća (preko 150 tisuća hodočasnika) i ostaje vidljivi dokaz vjere hrvatskog naroda.

Osim Gospina oltara u Svetištu se nalaze oltari: sv. Josipa, sv. Frane, sv. Ante, sv. Nikole Tavelića i sv. Paulina. Značajna obnova Svetišta izvršena je 1975. i 1976. godine. Glavna ulazna vrata izradio je ad. kipar Stipe Sikirica. Prezbiterij je dobio sadašnji izgled u obnovi crkve 2002.-2003. U njemu se posebno ističe kameni oltar, rad ak. Kipara Kuzme Kovačića. Crkva je, zajedno s novim oltarom, posvećena 21. svibnja 2009. Prema nacrtu arhitekta Ivana Vučkovića 2012. godine, sagrađen je „klaustar“. Uz crkvu sa sjeverne strane bio je izgrađen mali zvonik od domaćeg kamena (muljike) 1775. godine. Godine 1927. dovršen je novi, 43, 5 metara visoki zvonik.

Sa Svetištem Čudotvorne Gospe Sinjske usko je povezan samostan o. franjevac. Samostan je postupno zidan i dograđivan. U samostanu se od starine odgaja podmladak za Franjevački red (sjemenište). U Sinju je 1838. god. osnovana Franjevačka gimnazija Provincije Presvetog Otkupitelja, **prva gimnazija** s nastavnim hrvatskim jezikom u južnoj Hrvatskoj. Samostan ima bogatu knjižnicu, vrijednu **arheološku, etnografsku, crkvenu, paleontološku i numizmatičku zbirku.**

Današnja Župa Čudotvorne Gospe Sinjske pripada Cetinskom dekanatu Splitsko-makarske nadbiskupije, osim grada Sinja pripadaju joj sela: **Brnaze, Radošić, Lučane, Karakašica, Suhač, Glavice, Jasensko i Čitluk.** Svako selo ima svoju crkvu, osim Radošića. Svaka filijala ima svog župnoga vikara. Patron župe, Velika Gospa, ujedno je i Dan Grada. U Župi je 5800 obitelji, oko 22.000 vjernika.